

Příprava na státní přijímací zkoušky na čtyřleté obory vzdělávání

Gabriela Zelená Sittová

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

- cvičné testy
- pokyny k vyplnění záznamových archů
- tipy jak pracovat s testem
- klíč správných řešení

FRAGMENT

Příprava na státní přijímací zkoušky na čtyřleté obory vzdělávání – Český jazyk a literatura

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz

Gabriela Zelená Sittová

**Příprava na státní přijímací zkoušky na čtyřleté obory
vzdělávání – Český jazyk a literatura – e-kniha**

Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

Příprava na státní přijímací zkoušky na čtyřleté obory vzdělávání

Gabriela Zelená Sittová

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

- **cvičné testy**
- **pokyny k vyplnění záznamových archů**
- **tipy jak pracovat s testem**
- **klíč správných řešení**

NĚKOLIK SLOV ÚVODEM

O ÚSPĚCHU U PŘIJÍMAČEK ROZHODUJÍ NEJEN ZNALOSTI, ALE I ZKUŠENOST S TESTY A INFORMACE

Pokud nemáte češtinu bez výjimek v malíčku, je pro úspěch u jednotných přijímaček důležité mít co nejvíce podstatných informací o testu. V této publikaci naleznete 11 (A až L) cvičných testů, velmi podobných svou konstrukcí ostrým „přijímačkovým“ testům, které připravuje CERMAT.

Testy řešte postupně po jednom od A do L v režimu, který odpovídá podmínkám ostrých přijímaček, tj. dodržte čas, pracujte s plným soustředěním, v klidu, nerušení okolím, řešení nepřerušujte, používejte jen povolené pomůcky a pokud můžete, vyčleňte si na toto řešení čas v dopoledních hodinách.

Od žádných cvičných či jiných ilustračních testů neočekávejte, že se díky nim naučíte příslušnou látku. Slouží k tomu, aby odhalily vaše aktuální slabiny a abyste jejich řešením získali znalost „testového prostředí“. Díky tomu byste si měli být u přijímaček jistí a neměli byste trávit čas tápáním v neznámém testu. Jednoznačně platí, že čím méně jste si jisti svými dovednostmi na poli čtení s porozuměním a znalostmi látky českého jazyka a literatury, tím větší význam pro úspěch u jednotných testů má to, že „víte, do čeho jdete“.

PŘIHLÁŠKA NA 2 ŠKOLY = 2 POKUSY, Z NICHŽ SE PRO OBĚ ŠKOLY POČÍTÁ TEN LEPŠÍ

Podstatné je, že ve skutečnosti máte v rámci jednotných přijímaček 2 pokusy, z nichž se vám pro účely přijímacího řízení započte lepší z dosažených výsledků v každém zkušebním předmětu. Podmínkou je podat přihlášku na dvě školy a vykonat přijímačky skutečně dvakrát. Lepší výsledek z obou pokusů se vám započte na obou školách! Proto vám zásadně doporučujeme podat přihlášku na dvě školy, a to i v případě, že víte, že na té druhé byste studovat nechtěli či nemohli. Budete mít dva pokusy. A jsou-li „přijímačkové“ testy řádně zkalibrovány jako srovnatelné, druhý termín bývá většinou úspěšnější, protože v něm zúročíte zkušenost z prvního termínu. A navíc – už nebudete mít takovou trému jako poprvé.

O TESTECH A ÚLOHÁCH

Test z českého jazyka a literatury trvá 60 minut. V testu se setkáte s 30 úlohami. Budeme-li počítat i dílčí úlohy, je takových úloh v testu okolo pětadesáti.

Řešení musíte zapsat do tzv. **záznamového archu**. Co není v záznamovém archu, nebude hodnoceno.

Test se skládá ze tří základních typů úloh:

- **Uzavřené úlohy** mají jako součást zadání i nabídku možných řešení. Vaším úkolem je vybrat z této nabídky jedno správné (nejvhodnější/nejpřesnější) řešení a zakřížkovat jej v záznamovém archu. Uzavřené úlohy nabízejí nejčastěji 4 možné odpovědi (A, B, C a D) nebo 2 možné odpovědi (ANO, nebo NE). Dvě úlohy v testu jsou přiřazovací a při jejich řešení je potřeba k jedné sadě položek přiřazovat možná řešení z jiné sady položek. Jedna úloha v testu požaduje uspořádání položek podle zadaného pravidla (jde o text rozdělený do 5 částí, které je potřeba seřadit do původního celku). V záznamovém archu u těchto úloh „křížkujete“ správné řešení.
- **Úzce otevřené úlohy** neobsahují nabídku možných řešení, ale odpověď je většinou jedno slovo / spojení slov / maximálně několik slov, které je potřeba napsat. Hodnotí se to, na co se úloha zaměřuje, přesto se snažte psát pravopisně správně, i když se úloha ptá například na určení mluvnických kategorií u podstatného jména. (Nejenže hrubky nevypadají dobře, ale pravopisná chyba někdy může změnit význam slova, což by hodnotitel měl hodnotit jako chybnou odpověď.)
- **Široce otevřené úlohy** vyžadují zápis vaší odpovědi, která je delší než slovo či slovní spojení. Obvykle se tak uvažuje například o diktátu, slohové práci nebo větném rozboru, který má žák rozkreslit se všemi náležitostmi. Tento test neobsahuje široce otevřené úlohy v pravém slova smyslu. V každém testu se ale objeví například úloha, která vyžaduje, abyste vypsali čtyři slova obsahující pravopisnou chybu a opravili je. To už je poměrně dost psaní a v takovém případě platí: Při zápisu do záznamového archu buďte pečliví – zápis musí být jednoznačný a čitelný, jinak budete u těchto úloh ztrácet body. Úlohu si raději vyřešte nejprve nanečisto, třeba na pomocný papír nebo přímo do testu a poté

finální verzi přepište. Bude-li vaše odpověď nečitelná nebo nepřehledná z důvodu spousty škrtnutí a oprav, nemusí ji hodnotitel rozluštit a vy obdržíte 0 bodů (i když jste mohli odpověď minit správně).

O BODECH

Správným řešením všech úloh v testu můžete získat **celkem 50 bodů**. Bodové oceňování jednotlivých úloh a dílčích úloh je uvedeno u každé úlohy. Platí, že čím více bodů můžete za správné řešení úlohy získat, tím je tato úloha v průměru pracnější nebo obtížnější, případně obojí.

V případě uzavřených úloh, u nichž vybíráte jednu ze čtyř nabízených odpovědí, získáte buď 1 bod za správné řešení, nebo 0 bodů za nesprávné či chybějící řešení. V případě úlohy uspořadací, kde záleží na uspořádání částí textu ve správném pořadí, získáte buď 3 body za úplně správné řešení, nebo 0 bodů za částečně správné, nesprávné či chybějící řešení. U této úlohy se nepočítá s dílčím přidělováním bodů.

Dílčí body se přidělují u svazků úloh (je-li např. u úlohy uvedeno max. 2 body), které slučují např. 4 úlohy, u nichž se vybírá odpověď ANO, nebo NE, nebo slučují několik otevřených úloh, případně jde o přiřazování jednoho sloupce položek k druhému sloupci položek. V těchto případech můžete získat body také za dílčí správné řešení (v uvedeném případě tedy 2 body za všechny správné odpovědi, 1 bod za téměř všechny správné a jednu chybnou odpověď, 0 bodů za dvě a více chybných odpovědí nebo za odpověď chybějící).

Zde jenom krátká, ale důležitá připomínka – chybějící odpověď nebo i nerozluštitelný zápis odpovědi u otevřené úlohy znamená vždy 0 bodů.

Za chybné řešení se u těchto testů body neodečítají. Platí proto, že je vždy lepší uvést alespoň nějaké řešení a v případě absolutní nouze výsledek tipovat. Nic neztratíte, můžete jen získat.

U JEDNOTNÉ PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY

ČEHO SE U JEDNOTNÉ ZKOUŠKY VYVAROVAT

V průběhu konání testu jsou jako pomůcky povoleny pouze psací potřeby. Zapomeňte na telefon či tablet. Použití pomůcek, které nejsou výslovně povoleny, může mít v průběhu konání testu za následek vaše vyloučení od zkoušky. Nebyli byste první, koho to postihlo či postihne.

Stejně je to s opisováním. Kromě toho, že můžete být od zkoušky vyhozeni, hrozí samozřejmě i to, že od souseda opíšete chybu. A pokud by se ukázalo, že „spolupráce při řešení“ nebyla náhodná, ale systematická, mohou být výsledky „všech spolupracujících“ při centrálním hodnocení anulovány (prohlášeny za neplatné).

Před tím, než výsledek zapíšete do záznamového archu, ujistěte se, že je správný. Jedna oprava v záznamovém archu je sice možná, druhá chyba v jedné úloze se však opravuje špatně. Proto doporučujeme otevřené úlohy řešit nejprve na pomocný papír a do záznamového archu přepisovat pouze to, čím jste si již jisti. Zápis v záznamovém archu musí být pro vyhodnocovací automat i pro hodnotitele srozumitelný a čitelný. Pokud není, přijdete o body za nesrozumitelný či nečitelný zápis odpovědi. Proto křížkujte pozorně, nepřetahujte a nepište mimo bílé záznamové pole. Snad jen v případě absolutní nouze, a to jen u otevřených úloh.

Při záznamu řešení do záznamového archu pište propiskou nebo perem (ne obyčejnou tužkou), a to pečlivě a zřetelně, rozhodně nečmárejte. Záznamové archy se před hodnocením skenují a sotva zřetelný zápis nemusí skenovací automat „vidět“. A když nic nevidí, pak udělí 0 bodů. A nakonec – raději si na samotnou zkoušku vezměte i náhradní psací potřeby. Zákon schválnosti totiž platí ze všech zákonů nejspolehlivěji.

JAK OPRAVIT CHYBNÝ ZÁPIS V ZÁZNAMOVÉM ARCHU

Když zjistíte, že jste udělali chybu, nezmatkujte. Najděte správné řešení, pro jistotu si důkladně ověřte, že je skutečně správné, a pak postupujte podle následujících obrázků, tj. v případě „křížkování“ chybné řešení začerněte a vyznačte novým křížkem řešení správné. V případě opravy chybného zápisu u otevřené úlohy je potřeba

chybný výsledek zřetelně přeškrtnout a do rámečku zapsat řešení správné (pro jistotu si vždy nechte v příslušném rámečku místo pro možnou opravu).

3	A	B	C	
3	A		C	

U otevřených úloh je škrtnání v záznamovém archu vždy problém. Rozhodně tím nepřispějete k přehlednosti a čitelnosti. Proto si své odpovědi raději vždy nejprve sesumírujte na pomocný papír a pak je v závěrečných minutách testu přepište čitelně do záznamového archu.

6	osum
6	osum osm

V každém případě dávejte pozor, když vám bude něco říkat učitel, který zadává test. A jeho pokynů následně dbejte. A pokud vám nebude něco jasné, neváhejte se zeptat.

CO A JAK V PRVNÍCH MINUTÁCH TESTU

Platí tři základní pravdy:

- Cílem je získat co možná nejvyšší počet bodů, nikoli vyřešit co nejvíce úloh.
- Váš nepřítel je čas, a proto je třeba ho mít na očích (rozhodně si ke zkoušce vezměte hodinky).
- Klid je podmínkou úspěchu, a proto co nejrychleji řešte úlohy, u nichž předpokládáte „snadný bodový zisk“.

Většinou (pokud nejste geniálním češtinářem) se vyplatí **zvolit správnou strategii řešení testu a ne začít test řešit bezhlavě od první do poslední úlohy**. Může se vám nakrásně stát, že vám na konci testování již nezbyde čas vyřešit pro vás relativně jednoduché úlohy za 3 body, zatímco jste vyplývali spoustu času řešením pro vás těžké úlohy za 2 body.

Bodová bonifikace jednotlivých úloh (počet bodů, které můžete získat správným řešením úlohy) se odvíjí od jejich obtížnosti a pracnosti (čím obtížnější nebo pracnější úloha, tím více bodů). Jde ale o průměrnou obtížnost a pracnost. A protože jsme každý trochu jiný, je dobře si na základě výsledků cvičných či ilustračních testů postupně odpovědět na to, **v jaké látce či typech úloh jsem „pevný v kramflecích“ a v jakých nikoli**. Někdo nemá rád pravopisné úlohy, jiný

je slabší v práci s básničkami, někdo exceluje v řešení úloh, kde je potřeba uspořádat ve správném pořadí části textu, ať už literárního či neliterárního. Řešením cvičných testů získáte dobrý přehled o sobě samých. Znat podobu testu, abyste si mohli dobře naplánovat, co dřív a co potom, je klíčem a východiskem k dalším krokům.

Tím následujícím krokem je **volba vhodné strategie**, jak v co nejkratším čase získat co nejvíce bodů. Proto věnujte několik prvních minut po zahájení testu tomu, abyste si test rámcově prohlédli a vytipovali pro vás „dobré“ úlohy. Zároveň se ale podívejte, kolik za jejich správné řešení získáte bodů. Na základě toho si udělejte pořadí úloh, podle něhož budete postupovat.

JAK JE TEST SESTAVEN

Podíváte-li se na naše cvičné testy či použité ostré testy z minulých let, poznáte některá obecná pravidla jejich sestavení:

- První, někdy i druhá a poslední úloha v testu bývají většinou jednoduché a nevážou se na výchozí text. Správně je vyřeší většina žáků. Bývají sice obvykle za 1 bod, ale jejich řešením získáte bodový základ a určitou jistotu a klid pro řešení dalších úloh.
- V testu jsou vždycky dvě úlohy přiřazovací, v nichž přiřazujete např. k typům vedlejších vět věty z široké nabídky. Úlohu si vždycky nejprve celou přečtete a začnete přiřazovat ty položky, kterými jste si jisti. Něco vám zbyde a s tím se dá pracovat dál. Nepřiřazujte ale hned to první, co uvidíte. Přiřadit můžete položku vždy pouze jednou, takže i kdyby se vám hodila dvakrát, nemůžete ji víckrát uplatnit. Proto čtete pozorně a přiřazujte, až si vše promyslíte. Tyto úlohy bývají za „příjemný“ bodový zisk.
- Jedna úloha v testu bývá tzv. uspořádací. Obvykle je někde uprostřed testu, je za 3 body, ale to pouze tehdy, když ji celou vyřešíte správně. Jde o správné uspořádání textu rozděleného do 5 částí. Ty části jsou pochopitelně pomíchané a vy musíte hledat slova, věty nebo skutečnosti v textu, které vám poradí, co po čem asi následuje. Než napíšete řešení, ještě jednou si uspořádaný celek přečtete, jestli si v něm něco neodporuje.
- Většina úloh v testu jsou úlohy, které se vážou k výchozímu textu. Doporučujeme text číst pečlivě a při řešení úloh se k němu hodně vracet (můžete si do textu psát, dělat si poznámky). Někdy se totiž věci vytržené z kontextu mohou

jevit jinak, takže by se u některých úloh mohlo nabízet i jiné řešení než to, které je v kontextu výchozího textu jediné správné.

- Úlohy, které nepracují s výchozím textem, nemusejí být vždycky jednoduché. Zde doporučujeme řídit se bodovou hodnotou úlohy, ta mnohdy napoví.
- A pokud si s některou úlohou nevíte rady, neplýtvajte časem a postupte dál. K řešení takových úloh se případně můžete vrátit, až si budete jisti správným řešením jiných úloh.

Ostrý „přijímačkový“ test nemusí mít přesně stejnou skladbu úloh jako cvičné testy. Bude ale podobná. Ostatně ilustrační test zveřejněný CERMATEm pro aktuální přijímačky hodně napoví.

PÁR DALŠÍCH DOPORUČENÍ K ŘEŠENÍ TESTU

- Pokud se vám stane, že delší dobu nebudete s to „hnout“ s nějakou úlohou, přejděte k řešení úlohy další a následně se můžete vrátit. Na druhou stranu to zase nesmíte s rozpracovaností přehnat, protože návraty k mnoha „rozřešeným“ úlohám znamenají spoustu času, který spotřebujete k opětovnému vnoření se do úlohy.
- U uzavřených úloh je dobré účelně kombinovat řešení vlastní úlohy s postupným vylučováním nepravděpodobných variant nabízených řešení. V závěrečné fázi řešení takové úlohy to může ušetřit čas a v neposlední řadě to umožní i kontrolu vašeho postupu.
- Pokud se vám nepodaří vyřešit v průběhu testu nějakou z uzavřených úloh, nenechávejte ji v žádném případě bez řešení, a to i za cenu, že budete řešení částečně nebo úplně hádat. Toto „krizové“ hádání výsledku rozhodně nepoužívejte jako základní metodu – pravděpodobnost uhádnutí správného výsledku je malá (většinou poloviční až čtvrtinová), u otevřených úloh je potom „krizové“ hádání prakticky zbytečné.
- U otevřených úloh si řešení nejprve napište na pomocný papír. Až si budete jisti, že máte všechno správně, teprve potom řešení přepište do záznamového archu. A pozor – hodnotitel musí váš zápis bez problémů přečíst.
- Při zápisu odpovědí tedy pište čitelně, zřetelně rozlišujte velká a malá písmena, *y* a měkké *i*, hlásky *s* a *z* atd. Pokud hodnotitel zřetelně nepřečte vaši odpověď nebo nerozliší hlásky, které jsou pro zápis odpovědi v češtině zcela zásadní, přidělí vám 0 bodů.

- Zadání úloh čtete velmi pečlivě a vícekrát, až si budete jisti, že jste mu plně porozuměli a nic vám neuniklo. Pozor na otázky formulované záporně (zápor bývá v otázce podtržen), abyste skutečně odpovídali na to, na co se úloha ptá.
- Zadání úloh neobsahuje „chytáky“, které by ověřovaly hlavně vaši pozornost při čtení zadání. Pokud je v zadání málo patrná či neočekávaná důležitá informace, bývá většinou zvýrazněna podtržením, abyste ji nepřehlédli.
- Při čtení výchozích textů si podtrhujte důležitá místa, zvýrazňujte si klíčové informace, pracujte s textem tak, abyste sami sobě zjednodušili orientaci v textu při opakovaném a podrobném čtení potřebném pro řešení konkrétních úloh.
- Pokud je u úlohy navíc instrukce, která vás navádí, abyste prohledali okolí některých slov přímo ve výchozím textu, skutečně se do textu vraťte (posuzovaná slova nebo části textu bývají zvýrazněny). Může se stát, že by vám bez kontextu výchozího textu mohlo vyjít i jiné řešení.
- Obecně platí – používejte selský rozum. U úloh ověřujících porozumění textu se nebojte zapojit svou představivost a aktivovat vaše životní zkušenosti či znalosti z jiných oblastí a vyučovacích předmětů. Úlohy řešte prostou logikou.

CO S POSLEDNÍMI ZBÝVAJÍCÍMI PĚTI MINUTAMI

Pro vlastní řešení testu nepočítejte s 60, ale raději s 55 minutami. Posledních pět minut věnujte zejména:

- Přepisu odpovědí otevřených úloh do záznamového archu (pokud jste využili možnosti zapsat si je nanečisto).
- Kontrole, zda jste i řešení všech ostatních úloh napsali do záznamového archu; platí, že co není v záznamovém archu, není hodnoceno!
- Pokud jste v průběhu řešení „nehnuli“ s některou z „křížkovacích“ uzavřených úloh, vytipujte nejpravděpodobnější řešení u každé takové úlohy a zakřížkujte je v záznamovém archu.
- A pokud vám i přesto zbyde trochu času, překontrolujte si řešení úloh, u kterých jste byli na pochybách.

V žádném případě nedoporučujeme odevzdávat test a záznamový arch před ukončením testovacího času. Body vám to nepřinese a jistotu, že máte všechno dobře, také ne. Navíc budete rušit ostatní. Vyčkejte v každém případě na pokyn zadávajícího učitele.

JAK DOPADNU U PŘIJÍMAČEK?

SLOŽTE SI MINULÉ PŘIJÍMAČKY

A SVÉ VÝSLEDKY POROVNEJTE S NÁSLEDUJÍCÍMI GRAFY!

Vyzkoušejte si loňské přijímačky a porovnejte, jak byste dopadli ve srovnání s loňskými uchazeči o stejný či příbuzný obor!

Zásadně doporučujeme si vyzkoušet, jak byste dopadli u ostrých přijímaček, pokud byste je konali na jaře 2017. Testy ke stažení najdete na webové adrese <http://www.cermat.cz/jednotne-testy-2017-1404035435.html>. A svůj dosažený bodový výsledek porovnejte s loňskými výsledky. Z následujících grafů potom odhadnete, kolik % „konkurence“ byste předběhli a jaké procento konkurence by se na daném typu školy či oboru umístilo před vámi. Třeba zjistíte, že „máte na víc“ nebo naopak, že volíte zbytečně riskantně.

Aby však byl tento odhad co nejbliž realitě, je dobré dodržet několik základních pravidel:

- seznámte se nejprve s pravidly konání přijímačkových testů; pravidla najdete mj. na první straně testových sešitů, které si stáhnete z výše uvedených webových stránek;
- při skládání loňských testů postupujte co možná nejpodobněji tomu, jako kdybyste skládali ostré přijímačky (čas, soustředění, nerušená práce, použití papírové podoby testů, zápis výsledků do záznamového archu atp.; a hlavně – s vlastním testem se seznámte teprve bezprostředně před jeho složením);
- vyřešte si oba testy z českého jazyka a literatury, tedy test pro první i druhý termín; neřešte je však ve stejný den, nechte si mezi nimi pár dnů odstup; oba testy pak vyhodnoťte podle klíče správných řešení, a to až po zvládnutí druhého z testů;
- až budete mít bodové výsledky z obou testů, nadále již pracujte s tím lepším;
- v každém z grafů je pak pro příslušnou skupinu středních škol (SŠ) či studijních oborů uvedeno, kolik % uchazečů o danou skupinu SŠ či oborů dosáhlo stejného a lepšího výsledku u přijímaček než vy;

- lepší z vašich výsledků z českého jazyka a literatury si najdete dole na vodorovné ose příslušného grafu a odpovídající hodnota na svislé ose vám dá odpověď na otázku, kolik uchazečů dosáhlo stejného či lepší bodového výsledku (dopočet do 100 % pak logicky, kolik % bylo horších).

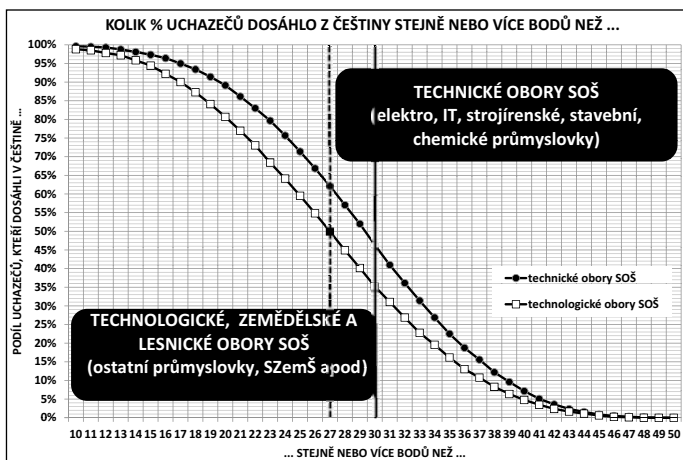
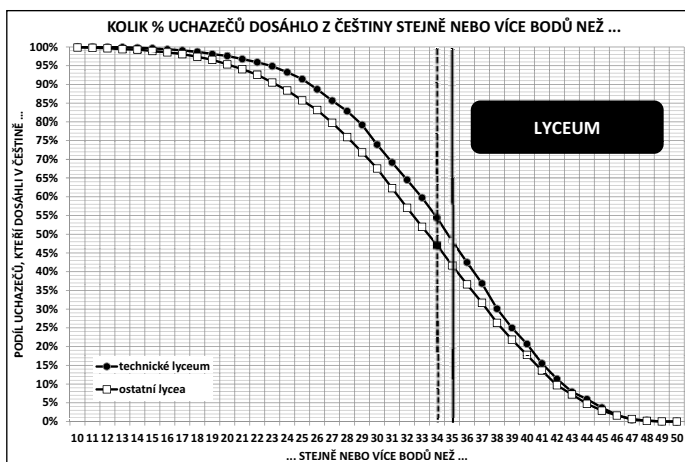
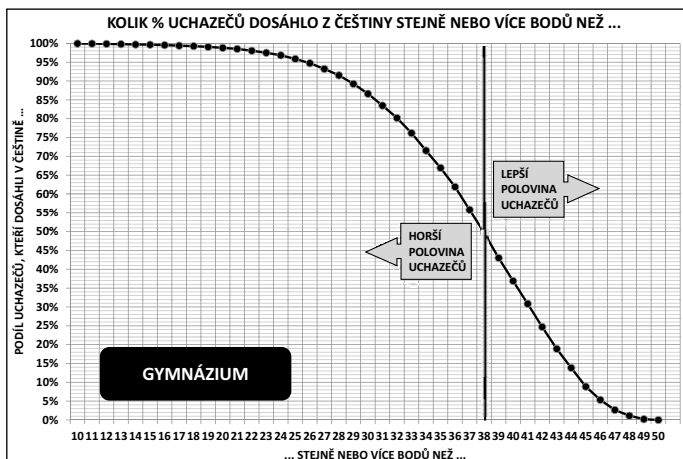
Grafy byly zpracovány na základě výsledků „státních“ přijímacích zkoušek ročníku 2017 publikovaných CERMATem, chybějící data byla doplněna odhadem na základě dlouhodobých zkušeností s tvorbou „přijímačkových“ testů a vyhodnocováním a analýzou jejich výsledků. Grafy jsou zpracovány na základě dat za celou republiku, případy konkrétních škol se od sebe mohou významně lišit.

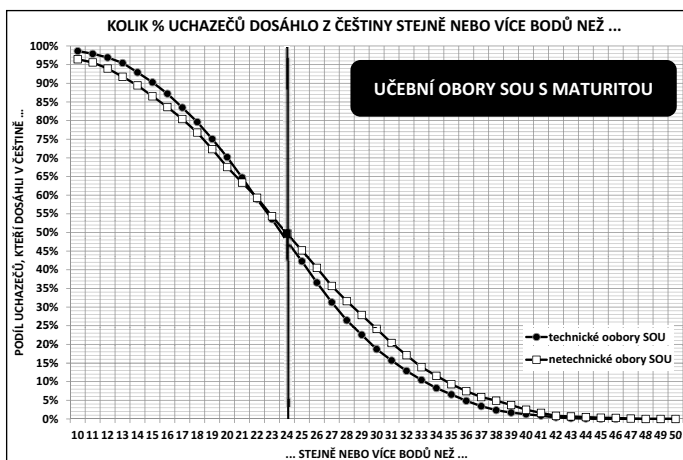
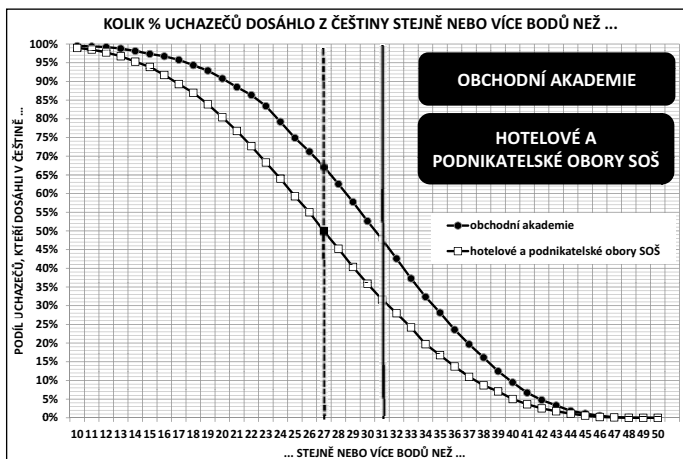
Odhad svých šancí u přijímaček tak výrazně zpřesníte, pokud od škol, na které se hlásíte, získáte údaje o loňských přijímačkách, a to zejména:

- o převisu poptávky po studiu příslušného oboru na dané škole (počet přihlášek ku počtu volných míst v prvním ročníku, resp. ku počtu zapsaných uchazečů z 1. kola přijímaček); pro nepřijaté je rozdíl mezi počtem přijatých a zapsaných z 1. kola přijímaček důležitou informací o jejich šancích při případném odvolání se proti rozhodnutí o přijetí (podává se řediteli školy nejpozději do 3 dnů od zveřejnění výsledků 1. kola přijímacího řízení);
- o počtu bodů, které získal nejhorší uchazeč z 1. kola přijímaček zapsaný ke studiu příslušného oboru na dané škole, a to celkový počet bodů i počet bodů z jednotlivých předmětů.

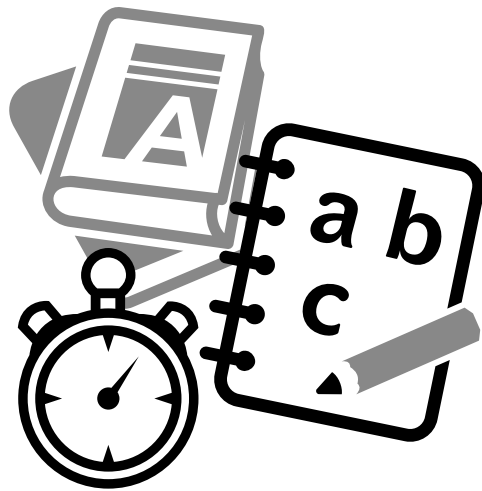
A TEĎ TO NEJDŮLEŽITĚJŠÍ!

Kolik procent uchazečů dosáhlo v roce 2017 z českého jazyka a literatury stejného nebo vyššího počtu bodů než já?

Cvičný **TEST A**

1 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

1 bod

- A) Její srdce se rozechvјelo dojetím nad takovou dobročinností.
 - B) Stěžoval si na odvěkou trudnomyslnost své svěřenky Kristýny.
 - C) Jaktěživ by své výdobytky nepředal tak nevěrohodnému člověku.
 - D) Roztodivné vrtochy paní Kláry ubíjely oddaného nápadníka čím dál více.
-

2 Ve kterém z následujících souvětí je správně zapsána interpunkce?

1 bod

- A) Vyberte jednu lidovou písničku, která obsahuje oslovení nějaké květiny nebo rostliny, a která má alespoň čtyři sloky.
 - B) Pokuste se zaměnit slova refrénu tak, aby obsahovala název místa odkud pocházíte a aby se výrazně nezměnil rytmus.
 - C) Rozhodněte se, kdo bude zpívat první hlas, kdo druhý, a rozdejte nakopírované noty se slovy také hostům, aby se mohli ke zpěvu přidat.
 - D) Přineste si k improvizovanému doprovodu naší produkce, také jednoduchý bicí nástroj, jenž může být vyrobený z kamínků, dřívěk nebo ze slupek od ořechů.
-

3 Přiřadte ke každé z následujících vět (3.1–3.4) významový poměr (A–F), který se v ní uplatňuje:

max. 4 body

*Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou.
Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.*

- 3.1 Zloději si připravili nejen důkladný plán loupeže, ale i záložní řešení.
- 3.2 Převoz žezla měl být dílem natáčen pro televizní vysílání, dílem utajen.
- 3.3 Korunovační klenoty byly nevyčísitelně cenné, a proto velmi přísně střežené.
- 3.4 Ochranka toho dne pracovala přesně podle popisu práce, ovšem nedůsledně.

A) poměr příčinný	D) poměr stupňovací
B) poměr slučovací	E) poměr důsledkový
C) poměr vylučovací	F) poměr odporovací

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 4–7

ROZHOVOR

Chlapec přiznal: „Rád **jím** rukou **bez** lžičky.“

„Já taky,“ ozval se stařeček z postele.

Chlapec špitl: „A dělávám loužičky.“

„Já taky,“ zasmál se stařeček vesele.

„A hodně brečím, víte, pane?“

„Mně se to taky často stane.“

Chlapec dodal: „Hlavně když dospělí

dělají, jako by mě vůbec neměli.“

Vrásčitá ruka mu sevřela dlaň.

„Víš,“ řekl stařeček, „tohle já znám.“

(S. Silverstein, *Jen jestli si nevymejšlíš*)

4

max. 1 + 1

- 4.1 Napište smysluplnou větu o čtyřech slovech, v níž slovo **jím** bude jiným slovním druhem než ve výchozím textu. Tvar slova **jím** musí zůstat zachován.
- 4.2 Napište smysluplnou větu o třech slovech, v níž slovo **bez** bude jiným slovním druhem než ve výchozím textu. Tvar slova **bez** musí zůstat zachován.
- Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu vyznačena tučně.*

5

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N):

max. 2 body

- 5.1 Výchozí text obsahuje dialog.
- 5.2 Výchozí text je ukázkou epigramu.
- 5.3 Výchozí text obsahuje pouze střídavé rýmy.
- 5.4 Výchozí text reprezentuje krásnou literaturu.

6

Které z následujících tvrzení o výchozím textu není pravdivé?

1 bod

- A) V prvních dvou verších se vyskytují zdvořilosti.
- B) V pátém verši se vyskytuje podstatné jméno v pátém pádu.
- C) Ve čtvrtém verši se vyskytuje příslovce ve tvaru pro druhý stupeň.
- D) V posledních čtyřech verších se vyskytují celkem dva tvary zájmena *já*.

7 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytují dvě slova, mezi nimiž lze najít významový vztah nadřazenosti a podřazenosti?

1 bod

- A) Chlapeček přiznal: „Rád jím rukou bez lžičky.“
- B) „Já taky,“ ozval se stařeček z postele.
- C) „Mně se to taky často stane.“
- D) Vrásčítá ruka mu sevřela dlaň.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–14

- (1) Island je známý jako země ledu a ohně. Většina lidí si představí gejzíry, sopky a ledovce. Island má však ještě jeden charakteristický znak. Jsou jím malí nenápadní opeřenci – papuchalci bělobradí.
- (2) Najdete je na každé druhé pohlednici z Islandu. Mezi islandřany však jejich maso **platí** za vyhlášenou pochoutku. Místním nikdy nezáleželo na tom, že jeden exemplář roztomilého opeřence **váží** horko těžko půl kila. Za zdroj proteinů jim **slouží** už více než tisíc let. Tomu však může být už brzy konec. Za posledních devět let populace papuchalků na jižním pobřeží Islandu radikálně ****. Ochránci přírody **hovoří** o stovkách tisíc exemplářů za rok, píše server National Geographic.
- (3) V letech 2011 a 2012 populace papuchalků poklesla na historicky nejnižší úroveň, což vedlo k zákazu jejich lovu na islandských ostrovech Vestmannaeyjar. Někteří ochránci už tehdy navrhovali, aby byl zákaz rozšířen na celé území Islandu. Vzhledem k tradicím však neuspěli a lovci v roce 2013 spustili kampaň za uvolnění zákona.
- (4) „Začali šilet, že tak dlouho nemohli lovit. Je to pochopitelné, je to pro ně tradice a součást kultury. Dlouhodobě je však lov neudržitelný,“ vysvětlil serveru Slate biolog Erpur Hansen, který se dlouhodobě zabývá studiem islandských papuchalků.
- (5) Lovci měli několik argumentů. Předně tvrdili, že papuchalků je nyní tak málo, že bude velmi obtížné je vůbec ulovit. To mělo mít podle nich za následek, že lov do ptačích společenstev v podstatě

nezasáhne, a proto by měl být opět povolen. Na ostrovech Vestmannaeyjar je nyní povolen lov jen pět dní v roce, kdy se počet ulovených papuchalků pohybuje v řádu stovek. Islandský celoroční průměr přitom podle Hansena činí 76 tisíc. Jak neutěšené!

(<http://zpravy.idnes.cz>, upraveno)

8 Najděte v páté části výchozího textu větný ekvivalent a vypište ho.

1 bod

9 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

1 bod

- A) omládl
- B) prořídla
- C) narostla
- D) zdivočela

10 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu je pravopisná chyba?

1 bod

- A) Většina lidí si představí gejzíry, sopky a ledovce.
- B) populace papuchalků poklesla na historicky nejnižší úroveň
- C) který se dlouhodobě zabývá studiem islandských papuchalků
- D) Mezi islandany však jejich maso platí za vyhlášenou pochoutku.

11 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

max. 2 body

- 11.1 Na Islandu patří papuchalk do nabídky druhů masa už přes tisíc let.
- 11.2 Po rozšíření zákazu lovu papuchalků na celý Island spustili lovci kampaň za uvolnění zákona.
- 11.3 Lovci papuchalků začali argumentovat tím, že pro ně lov ztrácí cenu a ničí se tím stará tradice, a tedy i kus kulturního dědictví země.
- 11.4 I když se na ostrovech Vestmannaeyjar legální lov papuchalků omezuje na stovky kusů, celkový roční průměr se na Islandu počítá v řádech desetitisíců.

12

max. 1 + 1

12.1 Vypište z druhé části výchozího textu synonymum slova *sotva*.**12.2** Vypište z páté části výchozího textu antonymum slova *snadný*.

Hledaná slova se ve výchozím textu mohou vyskytovat i v jiném než základním tvaru.

13 Které z následujících slov neobsahuje předponu?

1 bod

- A) zdroj
- B) zákaz
- C) spustili
- D) součást

14 Které z následujících sloves je ve výchozím textu užito
ve 3. osobě množného čísla?

1 bod

Posuzované tvary slov jsou ve výchozím textu zvýrazněny.

- A) váží
- B) platí
- C) slouží
- D) hovoří

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 15–16

Předtucha ho přimněla, aby hned za rozbřesku vyběhl na pahorek za městem. Chvilí čekal, jestli se neobjeví znamení na nebi nebo jestli neuslyší hvízdání z dále, od zarostlých remízků. Po pěti minutách měl pocit, že čeká celou věčnost. Zkusil zapískat, ale nestalo se nic, jen z blízkého křoví vyskočil vystrašený zajíc a pelášil pryč, co mu nohy stačili.

Zamyslel se. Co mu ta neúprosná předtucha měla vnuknout? Byl to nutkavý pocit, že nesmí zůstat v bytě. Rozhlížel se po krajině, město v zádech.

Pojednou se krajem rozlilo oslnivé světlo. Že by se blížilo? Neotočil se, takže neviděl, jak se město mění v jeden vysoký ohnivý sloupec. Výbuch smetl všechno. Srazila ho k zemi tlaková vlna.

(Fragment)

15 Který z následujících druhů podmětu se vyskytuje ve zvýrazněném úseku výchozího textu?

1 bod

- A) rozvítý C) nevyjádřený
B) všeobecný D) několikanásobný

16 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

max. 4 body

Doporučení: Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou. Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

17 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–E) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost:

3 body

- A) Pětapadesát, řekl mi. Jmenoval se Elzéard Bouffier. Měl kdysi v rovině statek. Tam prožil svůj život. Ztratil jediného syna.
B) Už tři roky sázel stromy v téhle samotě. Vysázel jich sto tisíc.
C) A potom i ženu. Uchýlil se do samoty, kde ho těšilo žít. V klidu, s ovceři a se psem. Usoudil, že kraj hyne, poněvadž je tam málo stromů. A protože nemá nějakou důležitou práci, rozhodl se, že tu situaci napraví.
D) Postarájí se o to hlodavci nebo se stane něco, co v záměrech Prozřetelnosti není možné předvídat. Zbývalo tedy deset tisíc dubů a ty porostou na místě, kde dřív nebylo vůbec nic. V tu chvíli mě napadlo, kolik je tomu muži asi let. Zřejmě mu bylo přes padesát.
E) Dvacet tisíc se jich ujalo. Počítal s tím, že z těch dvaceti tisíc jich ještě polovinu ztratí.

(J. Giono, Muž, který sázel stromy, upraveno)

- 17.1 _____
17.2 _____
17.3 _____
17.4 _____
17.5 _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

M* se to jeví tak, že když v televizi hlásí prom*nlivé počasí, pom*rně často se to týká naší vesnice.

(Fragment)

18 Na vynechaná místa (*) ve výchozím textu je třeba doplnit

1 bod

ě/ně tak, aby text byl pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou tyto hlásky uvedeny v odpovídajícím pořadí?

- A) ě – ě – ně
- B) ně – ě – ě
- C) ě – ně – ně
- D) ně – ně – ě

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 19–23

Původně bylo v plánu, že bude mít Joseph ve své garsonce spolubydlícího, jenže při rozhovorech s možnými kandidáty seděl jako socha a nic neříkal. Různí optimističtí mladíci chodili k nám domů, povídali si s mámou a se mnou a snažili se udělat dobrý dojem, ale bylo jasné vidět, jak se jejich dobrá nálada vytrácí, když se pokoušeli zapojit do rozhovoru Josepha a on na žádnou jejich otázku neodpověděl. Dokonce ani nezavrčel. V takhle hrozně náladě jsem ho ještě neviděla: přímo na dálku z něj číselo *Vypadni*. Zřejmě víc než o co jiného stál o to bydlet sám. Jo, rád půjde studovat na Losangeleskou městskou, jasně. Chce jenom jedno – dost času na práci. Proč tak strašně chceš bydlet sám? zeptala jsem se ho, ale on dělal, že mě neslyší. **To jsme tak hrozní? naléhala jsem a chodila za ním z pokoje do pokoje.** Přihlásil se jen na stejné školy, kam se hlásil i George, a zdálo se mi, že jeho předchozí horečná touha po Caltechu neměla ani tolik společného s úrovní školy jako takové, jako s přítomností jediného spolubydlícího, kterého by byl schopen tolerovat.

Máma se mu snažila pomoci; pronajala celý byt na své jméno a chtěla vybrat nějakého milého spolubydlícího, aby měl Joseph

společnost. Dokonce se i několika nadějným kandidátům pokusila nabídnout víc než velkorysé dělení nájmu, jenže když se postupně každý potenciální spolubydlící vytratil se ztuhlým úsměvem na rtech, Joseph začal mámu znova prosit. Nabízel, že si zbylou část nájmu zaplatí ze svých úspor, které mu věnovali velkorysí, dnes už mrtví prarodiče. Poté, co dva další lidé stáhli svou nabídku, probrala to máma s otcem a ustoupila.

(A. Benderová, *Zvláštní smutek citronového koláče*, upraveno)

19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N):

max. 2 body

- 19.1 Joseph měl úspory od prarodičů, kteří již ale byli po smrti.
 19.2 Pro Josepha byl výběr školy důležitější než výběr bydlení a spolubydlícího.
 19.3 Máma nakonec byt pronajala pouze Josephovi, protože jej ze svých úspor zvládl platit celý sám.
 19.4 Joseph si původně chtěl najít nějakého spolubydlícího, jenomže mu dlouho nikdo nepadl do oka.

20 Vypište ze všech vět podtržených ve výchozím textu základní skladební dvojice.

max. 3 body

Upozornění: Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy, je považován za chybu.

21 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytuje příslovečné určení času?

1 bod

- A) Chce jenom jedno – dost času na práci.
 B) bylo jasně vidět, jak se jejich dobrá nálada vytrácí
 C) Poté, co dva další lidé stáhli svou nabídku, probrala to máma s otcem a ustoupila.
 D) že jeho předchozí horečná touha po Caltechu neměla ani tolik společného s úrovní školy

22 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytuje přirovnání?

1 bod

- A) naléhala jsem a chodila za ním z pokoje do pokoje
- B) neměla ani tolik společného s úrovní školy jako takové
- C) při rozhovorech s možnými kandidáty seděl jako socha a nic neříkal
- D) se i několika nadějným kandidátům pokusila nabídnout víc než velkorysé dělení nájmu

23 Ve které z následujících možností jsou správně doplněny uvozovky do úseku výchozího textu?

1 bod

Posuzovaný úsek je ve výchozím textu zvýrazněn.

- A) „To jsme tak hrozní?“ naléhala jsem a chodila za ním z pokoje do pokoje.
- B) „To jsme tak hrozní?“ naléhala jsem a chodila za ním z pokoje do pokoje.
- C) „To jsme tak hrozní“, naléhala jsem a chodila za ním z pokoje do pokoje.
- D) „To jsme tak hrozní“: naléhala jsem a chodila za ním z pokoje do pokoje.

24 Ve které z následujících možností není pravopisná chyba?

1 bod

- A) Soudkyně dlouho váhala, jestli si obviněný zaslouží úplné zproštění viny.
- B) Pracoval jako sprostředkovatel kontaktů mezi českými a maďarskými firmami.
- C) Navázali na léta rozvíjenou a pečlivě pěstovanou tradici zpojeníctví obou zemí.
- D) Nakonec si ze slevněných výrobků vybrala, ale pouze maličkou krabičku ze slonoviny.

25 Přiřadte ke každému z následujících úryvků (25.1–25.3) typ textu (A–E), který ho nejlépe vystihuje:

max. 3 body

*Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou.
Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.*

- 25.1** Soustředíme se, aby cibulka byla spíše sklovatá než zlatavá. Kousky masa potom necháme rychle zatáhnout, aby při vaření neztrácely šťávu.
- 25.2** Tradiční ochutnávka gulášových specialit se letos rozšíří o soutěž. Kuchaři mohou získat titul Vládce chuťových buněk 2017, pro strážníky je připraveno klání o titul Mlsný jazýček 2017.
- 25.3** Mnohé zásadní události se řeší u jídla. Když chuťové buňky zmámené božskou krmí ovládnou mysl strážníka, svět se jeví být vstřícnějším. Vlastně by se dalo pomocí jídla měnit atmosféru důležitých jednání. Jaké by asi bylo po pěkně ostrém guláši? A jaké po lívanečcích se šlehačkou?

(Fragment)

- A) zpráva
- B) pozvánka
- C) úvahový text
- D) reklamní text
- E) popis pracovního postupu

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 26

Multiverbizace je náhrada pojmenování jednoslovného pojmenováním víceslovným. Nahrazen může být např. jednoslovný výraz slovesný, a to jménem a předmětovým slovesem, např. *nařídít* – *vydat nařízení*, *navštívit* – *vykonat návštěvu*. Může jít ale také o náhradu jména, např. *reprezentanti* – *reprezentační celek*.

(Fragment)

26 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda obsahuje sousloví vzniklé multiverbizací (A), nebo ne (N):

max. 2 body

- 26.1 Teď to bohužel vypadá tak, že kvůli složitým předpisům vedeme boj sami se sebou.
- 26.2 Až úspěšně ukončíme tuto část projektu, musíme okamžitě provést změnu formuláře.
- 26.3 Budeme se muset rozhodnout, jestli s touto nabídkou oslovíme vlastní zaměstnance, nebo jestli upřednostníme externisty.
- 26.4 Ať to dopadne, jak to dopadne, můžeme si být jisti tím, že vedení společnosti nám veřejně vyjádřilo podporu, a to se nezmění.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 27-30

Cena Jiřího Ortena je prestižní ocenění pro mladé autory, které se uděluje již od roku 1987. Udílí se autorovi prozaického či básnického díla **napsaného** v českém jazyce, jemuž v době vydání knihy není více než 30 let. Od roku 2009 je organizátorem Ceny Jiřího Ortena Svaz českých knihkupců a nakladatelů.

Na ***** 30. Cenu Jiřího Ortena byli odbornou porotou **nominováni** Zuzana Kultánová za novelu Augustin Zimmerman, Dominik Melichar za básnickou **sbírku** Schýlené tělo a Jan Nemček za sbírku básní s **názvem** Proluka. Jméno vítěze bude slavnostně vyhlášeno 11. května v 17.00 ve Velkém sále Průmyslového paláce na knižním veletrhu Svět knihy Praha 2017. Tradiční autorské čtení všech nominovaných se uskuteční 27. dubna od 19.00 v Literární kavárně Řetězová.

(<http://cenajirihoortena.cz>, upraveno)

27

max. 2 + 1

- 27.1** Vypište z druhého odstavce výchozího textu všechna podstatná jména rodu mužského neživotného, která jsou v textu užita ve 2. pádu.
- 27.2** Vypište z prvního odstavce výchozího textu všechna zájmena vztažná.

Upozornění: Zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání podúloh, je považován za chybu.

28

Která z následujících možností nejspíše patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

1 bod

- A) novou
- B) známou
- C) jubilejní
- D) literární

29 Ve které z následujících možností nelze první slovo z dvojice nahradit druhým tak, aby význam výchozího textu zůstal zachován?

1 bod

První slovo z dvojice vždy pochází z výchozího textu a je v něm zvýrazněno.

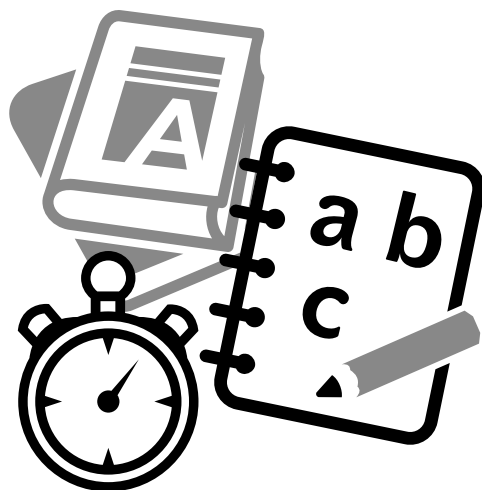
- A) název – titul
- B) sbírka – kolekce
- C) nominován – navržen
- D) napsaný – vytvořený

30 Která z následujících možností nejlépe vystihuje účel prvního odstavce výchozího textu?

1 bod

- A) informovat o díle Jiřího Ortena
- B) charakterizovat Cenu Jiřího Ortena
- C) vysvětlit organizaci Ceny Jiřího Ortena
- D) vyzdvihnout význam osobnosti Jiřího Ortena

Cvičný
TEST B

1 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

1 bod

- A) Nabízel jim lahev vynikajícího výběru z bobulí.
 - B) Podceňoval kvalitu a pověst místních šumivých vín.
 - C) Ledové víno řadil mezi vyhlášené delikatesy podniku.
 - D) Na vinném lístku zbyly už jen archivní kusy v lákavých lahvích.
-

2 Ve kterém z následujících souvětí je správně zapsána interpunkce?

1 bod

- A) V dětském oddělení, které prošlo rozsáhlou rekonstrukcí za několik milionů korun, je teď mnohem více počítačů, než ve studovně.
- B) Poezii čtenáři najdou na ochozu, kde je možné využít i různá zákoutí, výklenky, křesílka a jiná útulná místa, která mají ke čtení poezie navozovat tu správnou atmosféru.
- C) V oddělení časopisů, je vystaveno pouze to nejaktuálnější, takže, kdo chce bádát ve starších číslech, musí kontaktovat pracovníky informací, kteří mohou dostupné svazky celých ročníků přinést ze skladu.
- D) Odborná literatura je do fondů knihovny dokupována pravidelně ve čtvrtročních intervalech, a kdo je trochu aktivnější čtenář, může se na výběru objednávaných publikací podílet, a to prostřednictvím anket, nebo přímo podáním podnětu pracovníkům informací.

3 Přiřadte ke každému z následujících souvětí (3.1–3.4) typ vedlejší věty (A–F), který se v něm uplatňuje:

max. 4 body

Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou.

Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.

- 3.1 Kdo se bojí, nesmí do lesa.
- 3.2 Koho chleba jíš, toho píseň zpívej.
- 3.3 Jak si kdo ustele, tak si taky lehne.
- 3.4 Kam nechodí slunce, tam chodí lékař.

- A) vedlejší věta podmětná
- B) vedlejší věta předmětná
- C) vedlejší věta přívlastková
- D) vedlejší věta příslovečná místní
- E) vedlejší věta příslovečná příčinná
- F) vedlejší věta příslovečná způsobová

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 4–7

PŘÍKLAD

Vichřice

servala v noci všechno listí ze stromu
kromě jediného lístku
ponechaného,
aby se sám a sám kymácel na holé větvi.

Na tomhle příkladu
Násilí demonstruje,
že ano, ano –
rádo si občas zažertuje.

(W. Szymborska, *Okamžik. Dvojtečka. Tady*)

4

max. 1 + 1

- 4.1 Napište smysluplnou větu o třech slovech, v níž slovo *vichřice* bude užito v jiném čísle než ve výchozím textu. Tvar slova *vichřice* musí zůstat zachován.

Posuzované slovo je ve výchozím textu vyznačeno tučně.

- 4.2 Vypište z výchozího textu podstatné jméno hromadné.

5

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N):

max. 2 body

- 5.1 Ve verších se uplatňuje pravidelný rytmus.
5.2 V první sloce textu se vyskytuje personifikace.
5.3 Ve druhé sloce textu se vyskytuje personifikace.
5.4 V textu se uplatňuje opakování slov jako prostředek zesílení významu.